

[Sogaard.]

som er andet og mere end faglig kunnen. Forudsætningen for et demokratisk eksistens er nok et højt økonomisk niveau og dermed erhvervseffektivitet, men det er også i ordets bedste forstand et spørgsmål om folkelighed på et rimeligt niveau og forståelse for hinandens opgaver i samfundet. I børnenes og de unges opvækst er den båssemæssige placering forholdsvis tidligt blevet en del af deres tilværelse, men det er ikke noget entydigt billede, som alene har med skolen at gøre; det er det også i nogen grad, men det er også den måde, vi dels lovgiver på, og det er også forældreindstillingen, man her må se på for at komme bort fra denne båsindstilling.

I ministerens principoplæg gives der udvidede muligheder for det senest mulige endelige valg af erhverv, og det er en god forudsættelse af folkeskolelovens sidste revision. Kombinationen af uddannelser og opbygning af moduler med af- og påstigning, således som det vil kunne muliggøres gennem forsøgsordningen, er en situation, der betydelig bedre svarer til den menneskelige virkelighed, der findes i dag, end den bastante fastlåsen, vi ellers kender i vort samfundssystem og uddannelsessystem. Hele området må være så fleksibelt som overhovedet muligt, således at endeligt erhvervsvalg træffes på det senest mulige tidspunkt, eller når eleven er så sikker på sig selv og på sit valg, som man nu engang kan blive, og samtidig må der gives muligheder for en hurtigere omstigning til anden uddannelse, såfremt basis for et ellers tilstræbt erhverv eller uddannelse ikke mere er til stede. Der må ikke i disse mellemuddannelsesår være nogen blindtarme, og af mange årsager vil det være ønskeligt, at forståelseskloften bliver gennemhullet og helst helt nedbrudt.

Princippet om erhvervsuddannelser med kompetence kombineret ind i uddannelser, der normalt kører ad den snævert boglige vej, vil afgjort senere give bedre mulighed for en sådan forståelse mellem mennesker, uanset på hvilken side af skranken disse eventuelt måtte befinde sig på et senere tidspunkt i deres tilværelse. Jeg har personlig gennem mange år forfægtet det princip, at ingen f. eks. burde ansættes i den offentlige sektor, uden at man i en periode i praksis havde prøvet vilkårene i erhvervslivet.

Denne udvikling er nu svagt på vej, og det hilser jeg med glæde.

I forbindelse med 10-12 års uddannelsen er det rigtigt, hvad ministeren nu forsøger, nemlig at give voksenundervisningen en mulighed for at samle det op, som en meget stor gruppe af denne del af befolkningen mangler. Vi har talt meget om denne særlige gruppe, og vi kender omfanget af den og dens vilkår: den har stort set ikke fået anden eller ret meget anden uddannelse generelt ud over den, der blev givet i folkeskolen. I hvor stor udstrækning vi kan forvente at denne gruppe går ind i dette uddannelsesområde, ja, det vil meget nøje afhænge af, hvordan tilbuddene tilrettelægges, og jeg går ud fra, at der i forsøgsperioden også vil blive taget et særligt hensyn hertil og til de særlige problemer, som denne gruppe vil repræsentere. Må jeg til slut gøre to bemærkninger. Jeg er enig i, at det er nødvendigt med en central styring af uddannelsernes indhold, pædagogik osv., og at også arbejdsmarkedets parter bør have indflydelse herpå, men jeg tror nok, at ministeren bør overveje, hvordan den lokale indflydelse kan få plads i dette billede. Succesen eller fiaskoen vil efter min opfattelse i meget høj grad stå og falde med kontakten til eller forståelsen på lokalt hold af denne uddannelsesform, så ministeren bør nok indstille sig på, at vi også i udvalget meget nøje må gennemdrøfte den lokale islet i de nødvendige styrelsesfunktioner.

Når man nu tager hul på de kendte områder inden for 16-19 års uddannelserne i et forsøg på at samle dem i en fleksibel kombination, vil det vel også være rimeligt at spørge, om man ikke også bør overveje at inddrage andre uddannelser, selv om det måske ikke er ministerens regie. Jeg tror, man skulle gøre dette. Jeg tror, man med fordel vil kunne bruge nogle andre korterevarende uddannelser i det samlede system, hvor man efter min opfattelse absolut også vil få behov for det, man kalder kompetencegivende korte moduler, undervejs i dette 3-årige system.

Tove Nielsen (V):

I 1973 fremkom det såkaldte Højbyudvalg med et udkast til forslag til folketingsbeslutning om 12 års uddannelse for alle. Det er vel ikke for meget sagt, at det